

שתי תפילות לשלום עולמי

התוועדות – י"ט כסלו תשמ"ז

בקשתי שיקבלו על עצמם את ההנהגה דלקמן, בקשר עם המצב בעולם: כנזכר לעיל, "מלכויות מתגרות זו בזו", ובפרט בשנים הכי אחרונות, ובחדשים ובשבועות הכי אחרונים, הדבר הוא באופן מבהיל.

אמת היא שיש לכך שייכות לביאת המשיח, שהרי זהו אחד מהסימנים לכך, אבל לכאורה לכל הדעות כבר יצאנו ידי חובת כל הסימנים, אפילו סימן זה, אופן של "מלכויות מתגרות", ואעפ"כ ממשיך המצב בכיוון זה שאנו רואים.

ולכן, מן ההכרח להוסיף דבר-מה, ולכל-לראש צריכה ההוספה להיות בענין הקשור עם בקשה להקב"ה, כלומר – עם תפילה.

ואע"פ שעד עתה רבים לא נהגו בהוספה זו, הרי מכיון שניתוסף מצב בעולם בכלל – ובמידה ידועה חדר הדבר גם בין יהודים – ענין זה של "מלכויות מתגרות", הרי העצה לזה היא אהבת ישראל, ועד"ז ענין המנוחה בכלל, שהרי מנוחה כדרוש וכדבעי שייכת רק כאשר "אין שם לא קנאה ולא תחרות" ולא השגת גבול וכו' וכו', ולכן יהיה זה דבר הכי נכון, בהתאם למצב שנשתנה בעולם – ומכיון שמדובר במקום שלא שייך בו ענין של הפסק – שכל אחד, מבלי הבט על הנהגתו עד עתה, יוסיף כהקדמה לתפילה, את ההוספה שהאריז"ל כתב שיש להוסיפה בלאו הכי – שהמתפלל מוכן לקבל על עצמו לקיים "מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך".

כאמור, מקורה של הצעה זו הוא מהאריז"ל.

מאיזה סיבות, לא אצל כולם נתקבל הדבר, אבל רבנו הזקן הכניס זאת בסידורו השווה לכל נפש, אפילו למי ש"לא ידע מאי קאמר" בכל עניני התורה, שגם הוא יאמר זאת קודם התפילה, שבמקום זה לא שייך ענין של הפסק.

ובזה נכללים ב' ענינים – קשור הדבר במיוחד ל"עקבתא דמשיחא", סיום הגלות, שהרי הגלות באה ע"י ההיפך מ"ואהבת לרעך כמוך", כדברי הגמרא ביומא.

ובכן, יאמרו זאת בדיבור, שגם הדיבור כשלעצמו – דיבור טוב – "קלא בקע רקיעא", כפי שרבנו הזקן מביא מהזוהר, וכמובן גם בפשטות.

ענין זה – הוא בתחילת עבודת התפילה.

ועד"ז יש להוסיף בסוף עבודת התפילה, ושם מוסיף רבנו הזקן אפילו על סידור האריז"ל, כי לא בכל סידורי האריז"ל מופיע הדבר: סיום עבודת התפילה הוא באמירת "עלינו", ולאחריו אומרים את שלושת הפסוקים – מ"אל תירא" ועד סוף הפסוק השלישי, שאמירתם מביאה לביטול כל הגזירות, כמסופר באסתר רבה – מדרש רבה על אסתר – שהיו אלה שלושה פסוקים אלו, שבזמן שהיתה גזירה ואמרו לתינוק "פסוק לי פסוק", אמר הפסוק הא', תינוק שני – הפסוק הב', ותינוק שלישי – הפסוק הג', ובכך התקיים "מפי עוללים ויונקים", ואמר מרדכי שברור שהגזרה כבר נתבטלה.

פרשת תולדות

ובכן מהנכון הוא, שמכיון שנעשה בלבול שכזה בעולם, יש להוסיף – שהרי זהו מקום שאין שייך בו הפסק, בסיום כל סדר התפילה – ולומר את הפסוק הנוסף, פסוק הקשור עם "עמך כולם צדיקים" – "אך צדיקים יודו לשמך".

ענין זה הוא בקשר בפרט עם המצב בעולם עתה, שהמצב יהיה באופן שתהיה מנוחה בעולם, ככל שהדבר אפשרי בזמן הגלות, עד למנוחה בשלימות ככל שהדבר אפשרי בזמן הגלות, וממילא יישבו ישראל בשלום, ויוכלו לקיים "יודו לשמך" – עבודת התפילה, שצריכה להיות ללא מחשבות המבלבלות, ועאכו"כ מחשבות המדאיגות.

ואזי יקויים "ישבו ישרים את פניך": ענין זה יהיה הכנה קרובה לכך – על-ידי כך שיוסיפו בעבודת התפילה, הרי לכל-לראש ענין התפילה הוא שאדם מתפלל שיוכל להתפלל ולהקריב את הקרבנות בבית-המקדש; שהרי "תפילות במקום קרבנות תיקנום", והתפילה היא שיוכלו להקריב את הקרבנות עצמם, באופן של "מצות רצונך".

ואזי יקויים גם "את פניך": היכן רואים "את פניך", שהוא ענין העליה לרגל, "לראות פני הוי" – דוקא בבית-המקדש.

וזוהי, בכללות, ההצעה האמורה: מבלי הבט על ההנהגה עד עתה, יקבלו את הצעת האריז"ל ורבונו הזקן, לומר בתחילת התפילה תיבות אחדות אלו בענין "ואהבת לרעך כמוך", ובסיום וחותם התפילה – את הצעת רש"ל ורבונו הזקן לומר "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".

